

Jak zÃ-skala mucholapka podivnÃj svÃ© jmÃ©no?

PÅ™íspěvok pÅ™idal Radek Kastner

[11.09.2008]

Aktualizováno [13.09.2008]

O: Heh heh heh. Heh heh heh heh. Heh heh heh heh.

Takhle nějak to vyprÃjvÃ-m dÃ>tem. Venus flytrap (mucholapka podivnÃj) zÃ-skala Ä•st jmÃ©na "Venus", protože jejÃ- kvÃ opravdu nÃjdherň (jako bohyně Venuše) a jsou bÃ-lá jako planeta Venuše na obloze. Rostlina sama nenÃ- z Venuše.

Tak milouÄ•kÃj jako Venuše?

Foto Galleria Carnivora © Barry Rice

ÄŒest ä€žFlytrapäœ (mucholapka) pochází ze zjevnosti rostliny ä€“ poÄ¾íÄ-rÃjnÃ- hmyzu. Toto vysvětlení je, "PÅ™ijatelnÄ½ podvod". ÄŒasto lze toto vysvětlení vidět vÂ knihách o MR, ale to jen kvÃ-li Ä•jinku, kterÄ½ napsal John L vÂ roce 1768: "...a pro krÃjsnÄ½ Vzhled jejÃ-ch BÄ›lostnÄ½ch KvÄ›tÄ“, a Eleganci jejÃ-ch ListÄ“, myslí, Ä¾e si zaslouÄ¾í pojmenovat po Bohyni KrÃjsy, a proto ji nazval Dionaea. "PravÄ½m dÄ›vodem, proÄ• je Ä•jistÄ-nÄ;jzvu slovo ä€žVenusäœ, b nemravnÄ© myÅjenky potřhliÄ½ch pÅ™íÄ-rodovÄ›dcÄ“ a pÄ›stitelÄ“ (takovÄ½ch jako John & William Bartram, Peter Collinson, William Darlington, Arthur Dobbs, John Ellis a Daniel Solander). Když se dÄ-vali na tuto rostlinu, viděli vÂ jejÃ-m udivujÄ-cÄ-rov chovÄ>jnÄ- a atraktivnÄ-m vzhledu (dvÄ› Ä•ervenÄ©, lesknoucÄ- chlopnÄ>, obklopenÄ© chlupy, citlivÄ½mi na doteck) nÄ›co, co ji pÅ™ipomÃ-halo Ä¾enskÄ© genitÄlie jejich vlastnÄ-ho rodu. PÅ™esnÄ› tak!

Co vidíš-te?

Foto Galleria Carnivora © Barry Rice

Mezi sebou tato klika uÄ•enÄ½ch zvrhlÃ-kÄ“ oznaÄ•ovala rostlinu jako "tipitiwitchet" (nebo "Tippity Twitchet"). Toto bylo postupnÄ› pÅ™ijÄ-mÄ>jno historiky a povážováno za pÅ“vodnÄ- americkÄ½ termín, ale jazykovÄ›dci tuto možnost vyvrÁjí.

Tipitiwitchet, zdÃj se, byl hanbatÄ½ eufemismus vymýlenÄ½ pÅ™ímo jimi samotnÄ½mi. Miluje pÅ™edstavy, jak nÄ›kolik zÄ vymÄ½jíA- tenhle nÄ>jzev pÅ™í popÄ-jenÄ- piva nÄ>kde vÂ hospodÄ› nebo vÂ pÅ™íepychovÄ© studovnÄ>. DomnÄ-vÄjm se, Ä termÄ-nu byl John Bartram. Na chvÄ-li mÄžÄ¾ete oÄ•ekÄjvat vÄ>dce vysvÄ>tlujÄ-cÄ-ho Ä°div a Ä°Ä¾as pÅ™í spatÄ™enÄ- rostlina napsal Collinsonovi 29. srpna 1762 - "mÄ>j malÄ½ citlivÄ½ tipitiwitchet vyvolÄ>jvÄj smÄ-ch u vÄ>zech pÅ™ihlÄ-Ä¾ejÄ-cÄ-ch".

OvÅjem, Å¾e to ukazuje na snahu Bartrama pÅ™i ukÅ¡zkÅ¡ch rostliny vyvolÃjvat smÅ-ch. TakÃ© to naznaÄ•uje, Å¾e pÅ™edved rostlinu sÂ nesluÅ¡nÃ½m komentÅ¡em!

Jak mohli modernÃ-historikovÃ© rozmotat tuto konspiraci stovky let potÃ©? Pravda vyÅila najevo pÅ™eÄ•tenÃ-m dopisu, kterÃ Peter Collinson (z Anglie) poslal Bartramovi. Collinson doufal, Å¾e spatÅ™Ã-rostliny, od tÃ© doby, kdy o nich poprvÃ© slyÅel Arthur Dobbse (GuvernÃ©ra SevernÃ-KarolÃ-ny), o tÅ™i roky dÅ™Ã-ve, vÅ roce 1759. StÅ¡le doufal, Å¾e dostane semÃ-nku Arthura Dobbse.

GuvernÃ©r Arthur Dobbs

Foto Galleria CarnivoraÂ©Barry RiceÂ

Ale roku 1762 Collinson doufat pÅ™estal. 73-letÃ½ Dobbs se uÅ¾ zjevnÄ› pÅ™estal zajÃ-mat o vÄ›ci, jako byla tato - jakkoliv pozoruhodnÃ¡ â€“ rostlina, protoÅ¾e se prÄ¡vÄ› oÅ¾enil sÂ velmi, velmi, velmi mladou dÄ-vkou. 20. Å•ervna, Collinson napsal Bartramovi, ve kterÃ©m popisoval svÃ© zklamÃjnÃ-z "mÅ©ho PÅ™Ã-tele Dobbse". Toto psanÃ-se stalo nezvratitelnÃ½m dÅ™azem, kterÃ½ odhalil historikÃ-m vÅ¡e: "NynÄ- je zbyteÄ•nÃ© psÃ¡jt mu o semÃ-nka nebo rostliny âž Tipitiwitchetâ€œ. ZÃ-vlastnÃ-, se kterÃ½m si mÅ-Å¾e hrÃ¡t." Brr! Dobbsova novÃ¡ manÅ¾elka poskytla tomu starÃ©mu paprikovi vlastnÃ- âž tipitiw se kterÃ½m si mÅ-Å¾e hrÃ¡t. Brr! A co hÅ™, DobbsovÃ· novÃ© manÅ¾elce---mladÃ© JustinÃ-Davisâ€"bylo pouhÃ½ch 15

Toto nemravnÃ© vysvÄ›tlenÃ- bylo nakonec pÅ™eloÅ¾eno do latiny, a pÅ™ipomÃ-nÃ¡ jednak VenuÅ¡i (bohyni LÃ¡sky a Sexu!) lapacÃ-schopnost rostliny. Je ale dÅ™eÅ¾itÃ© si uvÄ›domit, Å¾e druhovÃ© jmÃ©no "muscipula" neznamenÃ¡ chytajÃ-cÃ-mou bylo "muscicapa". Latinsky muscipula znamenÃ¡ âžpast na myÅ¡iâ€œ! TakÅ¾e, kdyÅ¾ Ellis vybral latinskÃ© pojmenovÃ¡nÃ¡ ho tak, aby navÅ¾dy pÅ™ipomnÃ½l nenasytnÃ½ nÅstroj bohynÃ-IÃjsky, kterÃ½m chytÃ¡ neopatrnnÃ© malÃ© savce. Ten zvrhl

UkonÄ•Ã-m toto nesluÅ¡nÃ© povÃ-dÃjnÃ- o posedlosti Å¾enskÃ½mi genitÃ-liemi dovÄ›tkem, aby historka vypadala jeÅ¡tÄ› vÄ›rohodnÃ¡. VÂ mÄ© knize z roku 2006, Growing Carnivorous Plants, jsem zavedl pojmenovÃjnÃ-kultivaru mucholapky, kterÃ½ koluje ve sbÄrkÃ¡ch mnoho let, ale nikdo se neobtÄ›Å¾oval ho pojmenovat. Je to Å•istÄ› zelenÃ¡ rostlina, kterÃ¡ nevytvÃ¡Å™Ã- vÅbec Å¾ednÃ½ Å•ervenÃ½ pigment, bez ohledu na to, kolik se jÃ-dostÃ¡vÃ¡ svÄ›tla. Pojmenoval jsem rostlinu Dionaea 'Justina Davis', abych vzdal hold malÃ© JustinÃ-Davis, DobbsovÃ· manÅ¾elce: Tento novÃ½ kultivar oznaÄ•uje svÄ›tlo zelenou rostlinu, kterÃ¡ uÅ¾ se pÄ›stuje vÂ kultuÅ™e nÅkolik let. Je charakteristickÃ½ absencÃ- oranÅ¾ovÃ©ho a Å•ervenÃ©ho v listech, i kdyÅ¾ je pÄ›stovÃ¡na pÅ™-mÄ©m slunci. BÄ•Å¾nÃ· se pÄ›stuje pod neregistrovanÃ½mi nÃ¡zvy jako "all green" traps" nebo "heterodoxa." JasnÃ· zelenÃ© listy mohou bÄ½t zamÄ>nÄ-ny sÂ Å•erstvÃ½mi mladÃ½mi pastmi, kterÃ© jeÅ¡tÄ› nevytvÃ™it dostateÄ•nÄ-pigmentu.

Dionaea "Justina Davis"

Foto Galleria CarnivoraÂ©Barry RiceÂ

JmÄno 'Justina Davis' pro tenhle â€žtipitiwitchetâœ pÅ™ipomÃ-nÃj manÃ¾elku Arthura Dobbse, kterÃ© bylo sotva 15 let, k za guvernÃ©ra v roce 1762. Drze se domÃ½lÃ-m, Â¾e tenhle malÃ½, ale chlÃ-pnÃ½ pÅ™Ã-spÄ›vek kÂ tÃ©to legendÃ», mÄ skvÃ›lÃ© spoleÄ•nosti tÄ›chto drsnÃ½ch botanikÅ dÅ™Ã-vÄ›jÅ-ch stoletÃ-.

Page citations: Nelson, E.C., and McKinley, D.L. 1990; Rice, B.A. 2006a; vlastnÃ- pozorovÃ¡nÃ-.

Revised: January 2007

Â©Barry Rice, 2005

T: David Erhard